

รายวิชา ภาษาไทย

เรื่อง สรรสร้างสรรค์สัมผัส

รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
ผู้สอน ครูพัชรินทร์ ภูชนะศรี

สร้างสรรค์สัมผัส

พฤษภกาสร

อิกกุญชรอันปลดปลง

โททนต์เส่น่งคิง

สำคัญหมายในกายมี

นรชาติวางวาย

มลายสิ้นทั้งอินทรี

สถิตทั่วแต่ชั่วดี

ประดับไว้ในโลกา

บทร้อยกรองนี้มีคำที่คล้องจอง
หรือคำสัมผัสบ้างหรือไม่ อย่างไร

มีสัมผัสนอกวรรค เป็นสัมผัสบังคับ

(สัมผัสสระ) และสัมผัสในวรรค

(สัมผัสสระและสัมผัสอักษร)

คำสัมผัส

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายลักษณะคำสัมผัสได้
๒. หาคำสัมผัสสระและสัมผัสอักษรได้
๓. บอกประโยชน์ของคำสัมผัสได้

นักเรียนแบ่งกลุ่ม อ่านเรื่อง
“คำสัมผัส” แล้วอธิบายความหมาย
และลักษณะของคำสัมผัส

คำสัมผัส หมายถึง

คำที่มีเสียงคล้องจองกัน

คำสัมผัสในบทร้อยกรอง มี ๒ ชนิด คือ

๑. สัมผัสใน

๒. สัมผัสนอก

๑. สัมผัสใน

คือ การสัมผัสคล้องจองของคำที่อยู่ในวรรคเดียวกัน ซึ่งในบทร้อยกรองจะมีสัมผัสในหรือไม่มีก็ได้ แต่กวีนิยมแต่งบทร้อยกรองให้มีสัมผัสใน เพื่อช่วยให้เกิดความไพเราะยิ่งขึ้น

สัมผัสใน มี ๒ ประเภท คือ

๑.๑ สัมผัสสระ คือ คำที่มีเสียง
สระเหมือนกัน หรือคำที่มี
เสียงสระและเสียงตัวสะกด
เหมือนกัน เช่น

อันความคิดวิทยาเหมือนอาวุธ

(คิด - วิท)

(ยา - อา)

๒.๒ สัมผัสอักษร คือ
คำที่มีเสียงพยัญชนะต้น
เหมือนกัน เช่น

นกน้อยนอนบนน้ำ ในนา
(สัมผัสอักษร “น” ด้วยกันทุกคำ)

๒. สัมผัสนอก

คือ คำที่บังคับให้สัมผัสคล้องจองกันระหว่าง
วรรคหนึ่งกับอีกวรรคหนึ่ง ซึ่งมีตำแหน่ง
แตกต่างกันตามชนิดของคำประพันธ์นั้นๆ
และมักเป็นสัมผัสสระ ถ้ามีตัวสะกดก็ต้อง
เป็นมาตราเดียวกัน

เช่น

ปากเป็นเอกเหมือนเสกมนต์ให้คนเชื่อ

ฉลาดเหลือวาจาปรีชาฉาน

จะกล่าวถ้อยร้อยคำไม่รำคาญ

เป็นรากฐานเทิดตนพ้นลำเค็ญ

อ่านกาพย์ยานี ๑๑

วิชาเหมือนสินค้ำ

แล้วหาคำสัมผัสสระ

และคำสัมผัสอักษร

วิชาเหมือนสินค้า อันมีค่าอยู่เมืองไกล
ต้องยากลำบากไป จึงจะได้สินค้ามา
จงตั้งเอากายเจ้า เป็นสำเภาอันโสภาค
ความเพียรเป็นโยธา แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ

นิ้วเป็นสายระยาง สองเท้าต่างสมอใหญ่
ปากเป็นนางงานไป อัจฉม้ายเป็นเสปียง
สติเป็นหางเสือ ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง
ถือไว้อย่าให้เอียง ตัดแล่นเลียงข้ามคงคา

ปัญญาเป็นกล้องแก้ว ส่องดูแถวแนวหินผา
เจ้าจงเอาหุตา เป็นล้าต้าฟังดูลม

ขี้เกียจคือปลาร้าย จะทำลายให้เรือจม
เอาใจเป็นปืนคม ยิงระดมให้จมไป

ขี้เกียจคือปลาร้าย จะทำลายให้เรือจม
เอาใจเป็นปีนคม ยิงระดมให้จมไป

จึงจะได้สินค้ามา คือวิชาอันพิสมัย
จงหมั่นมั่นหมายใจ อย่าได้คร้านการวิชา

๑. บทร้อยกรอง “วิชาเหมือนสินค้า”

เปรียบเทียบกับส่วนต่างๆ ของคนเรา

กับส่วนใดของเรือสำเภาบ้าง

สติ → หางเสือ

๒. บทร้อยกรองชี้ให้เห็น

ความสำคัญของสิ่งใด

ความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียน

๓. นักเรียนคิดว่าวิชาความรู้
มีความสำคัญอย่างไร
ใช้เรียนต่อและประกอบอาชีพ

๔. ทำอย่างไรเราจึงจะไม่เกียจคร้าน (บอกมา ๓ วิธี)

๑. สร้างแรงบันดาลใจ

๒. ตั้งเป้าหมาย

๓. ให้งานมีรางวัล

๕. บทร้อยกรอง “วิชาเหมือนสินค้ำ”

ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการเรียนอย่างไร

และนักเรียนคิดว่าจะปฏิบัติให้

ประสบความสำเร็จในการเรียนอย่างไร

ดยในปี 2562 นั้น พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี ได้มอบคำขวัญวันเด็ก เป็นการเขียน
ด้วยลายมือ มีความว่า "เด็ก เยาวชน จิตอาสา
ร่วมพัฒนาชาติ"

คำขวัญวันเด็กแห่งชาติ ปี 2558

“ความรู้ คู่คุณธรรม นำสู่อนาคต”

คำขวัญวันเด็กแห่งชาติ ปี 2559

“เด็กดี หมั่นเพียร เรียนรู้สู่อนาคต”

คำขวัญวันเด็กแห่งชาติ ปี 2560

“เด็กไทย ใส่ใจศึกษา พาชาติมั่นคง”

และคำขวัญวันเด็กแห่งชาติ ปี 2561

“รู้คิด รู้เท่าทัน สร้างสรรค์เทคโนโลยี”

ใบงานที่ ๐๕

โยงล้อมผ้า

โยงสัมผัสสระที่คล้องจองกัน
ภายในวรรคของกาพย์ยานี ๑๑
แล้วนำคำสัมผัส
มาเขียนลงในช่องว่าง

เห็นฝูงยูงรำฟ้อน คิดบังอรร้อนรำกราย

ฝูง – ยูง

อร – ร้อน

คำสัมผัส มีประโยชน์อย่างไร

สรุปบทเรียน

บทร้อยกรองจะต้องมี
คำสัมผัสหรือคำที่มีเสียง
คล้องจอง จึงจะทำให้
บทร้อยกรองมีความไพเราะ